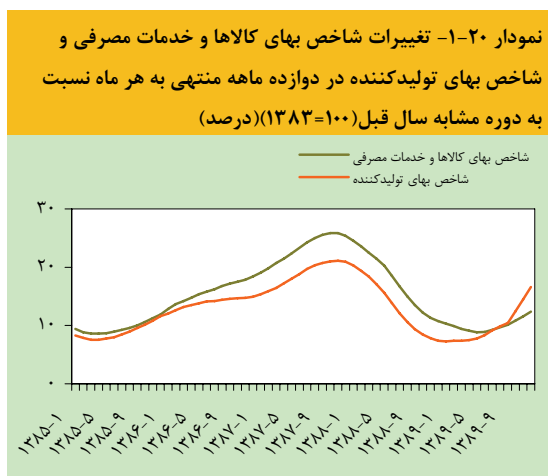

در آذر ماه ۱۳۸۹ رسید. با اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها از اواخر آذر ماه ۱۳۸۹، روند صعودی این نرخ شدت بیشتری یافت و به ۱۲/۴ درصد در اسفند ماه ۱۳۸۹ رسید. روندی مشابه در مورد شاخص بهای تولیدکننده نیز رخ داد؛ به طوری که نرخ رشد این شاخص از ۲۱/۱ درصد در بهمن ماه ۱۳۸۷ با روندی همواره نزولی به ۷/۳ درصد در فروردین ماه ۱۳۸۹ رسید. این نرخ از ۷/۴ درصد در خرداد ماه ۱۳۸۹ به ۱۰/۴ درصد در آذر ماه و ۱۶/۶ درصد در اسفند ماه ۱۳۸۹ افزایش یافت.

۲۰-۲- تغییر قیمت‌های نسبی

۲۰-۲-۱- شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی

۲۰-۲-۱-۱- مناطق شهری کشور

بررسی شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی به تفکیک گروه‌های اصلی نشان می‌دهد که طی سال ۱۳۸۹،

متوسط شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری کشور و شاخص بهای تولیدکننده (بر مبنای سال پایه ۱۳۸۳) در سال ۱۳۸۹ نسبت به سال قبل به ترتیب ۱۲/۴ و ۱۶/۶ درصد رشد داشت. مقایسه ارقام مزبور با ارقام مشابه سال قبل (۱۰/۸ و ۷/۴ درصد) نشان‌دهنده افزایش رشد هر دو شاخص قیمت در این سال است.

جدول ۲۰-۱- درصد تغییر سالانه متوسط شاخص‌های قیمت

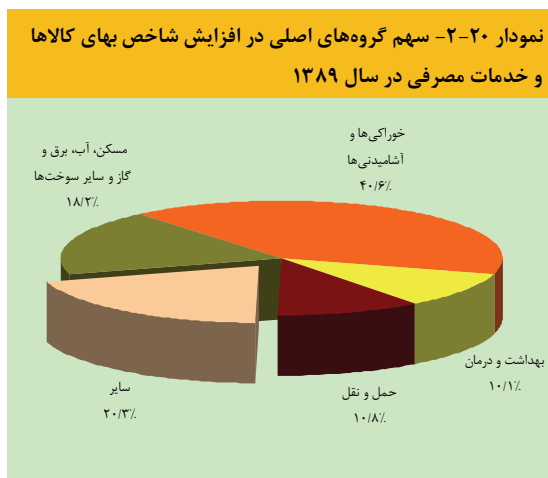
(۱۳۸۳=۱۰۰)

سال		
۱۳۸۹	۱۳۸۸	
۱۲/۴	۱۰/۸	شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری
۱۶/۶	۷/۴	شاخص بهای تولیدکننده
۱۱/۰	-۶/۸	شاخص بهای کالاهای صادراتی
۱۴/۳	۲/۴	شاخص ضمنی تولید ناخالص داخلی (به قیمت پایه) (۱۳۷۶=۱۰۰)
۱۰/۶	۸/۱	شاخص ضمنی تولید ناخالص داخلی بدون نفت (به قیمت پایه) (۱۳۷۶=۱۰۰)

۲۰-۲- روند عمومی قیمت‌ها

با اتخاذ سیاست‌های کنترل رشد نقدینگی توسط بانک مرکزی طی سال ۱۳۸۷، که تاثیر خود را بر سطح عمومی قیمت‌ها با تاخیر زمانی در سال ۱۳۸۸ و اوایل سال ۱۳۸۹ آشکار نمود، تغییرات شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در دوازده ماهه منتهی به هر ماه نسبت به دوره مشابه سال قبل (نرخ تورم) از ۲۵/۹ درصد در بهمن ماه ۱۳۸۷ با روند همواره نزولی به ۸/۸ درصد در مرداد ماه ۱۳۸۹ رسید. از شهریور ماه، نرخ مذکور روند صعودی به خود گرفت و از ۸/۹ درصد در این ماه به ۱۰/۱ درصد

معادل ۲۸/۶۰ درصد در شاخص کل، ۷/۳ درصد نسبت به سال قبل رشد کرد و سهمی معادل ۱۸/۲ درصد از رشد شاخص کل را به خود اختصاص داد. دلیل اصلی رشد این شاخص، رشد شاخص بهای «ارزش اجاری مسکن شخصی» به میزان ۶/۶ درصد نسبت به سال قبل بود که بیشترین سهم از افزایش شاخص بهای «مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها» را به خود اختصاص داد.

شاخص بهای گروه «برق و گاز و سایر سوخت‌ها» ۳۲/۹ درصد رشد نسبت به سال قبل، بالاترین رشد را در بین زیرگروه‌های گروه «مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها» در سال ۱۳۸۹ داشت. شاخص بهای این گروه در سال ۱۳۸۸ به میزان ۳/۴ درصد کاهش یافته بود. رشد شاخص این گروه در سال ۱۳۸۹ بیشتر ناشی از افزایش بهای «گاز انشعاب شهری مصرف خانگی» به میزان ۲۴/۷ درصد، «گازوئیل مصرف خانگی» ۳۵/۹ درصد، «برق مصرف خانگی» ۱۵/۹ درصد، «نفت سفید مصرف خانگی» ۶۶/۳ درصد و «گاز عرضه شده در سیلندر» ۶۰/۶ درصد به دلیل اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها از اواخر آذر ماه ۱۳۸۹ می‌باشد.

بجز گروه‌های «دخانیات»، «مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها»، «ارتباطات» و «تحصیل»، نرخ رشد سایر گروه‌های اصلی تشکیل‌دهنده شاخص کل در مقایسه با نرخ رشد سال ۱۳۸۸ افزایش یافت. در بین گروه‌های اصلی، شاخص بهای گروه «بهداشت و درمان» بیشترین نرخ رشد (به میزان ۱۹/۹ درصد) را داشت. در این سال شاخص بهای گروه «ارتباطات» به میزان ۰/۲ درصد نسبت به سال قبل کاهش یافت.

در سال ۱۳۸۹، گروه اصلی «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها» بالاترین سهم را در رشد شاخص کل داشت. این گروه با دارا بودن ضریب اهمیت نسبی ۲۸/۴۹ درصد در تشکیل شاخص کل، با ۱۶/۲ درصد رشد نسبت به سال قبل، سهم ۴۰/۶ درصدی در رشد شاخص کل داشت. دلیل اصلی افزایش شاخص گروه اصلی «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها»، افزایش شاخص بهای «گوشت» بود. این گروه فرعی با ۲۷/۳ درصد رشد نسبت به سال قبل، ۳۸/۸ درصد از افزایش شاخص گروه اصلی مزبور و ۱۵/۸ درصد از افزایش شاخص کل را به خود اختصاص داد. پس از گروه مذکور، گروه فرعی «غلات و نان» با ۱۷/۱ درصد رشد نسبت به سال قبل، بیشترین سهم را در افزایش شاخص بهای گروه «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها» داشت. شاخص بهای این گروه فرعی در سال ۱۳۸۸ به میزان ۳/۱ درصد کاهش یافته بود. همچنین، گروه «روغن‌ها و چربی‌ها» در سال ۱۳۸۹ رشدی به میزان ۳۲/۹ درصد داشت. رشد این شاخص در سال ۱۳۸۸ معادل ۶/۶- درصد بود.

پس از گروه اصلی «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها»، رشد شاخص بهای گروه «مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها» بیشترین تاثیر مستقیم را در افزایش شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی داشت. این گروه با ضریب اهمیتی

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۸۹

اهمیت نزدیک به ۵۷/۱ درصد در تشکیل شاخص کل، سهمی معادل ۵۸/۸ درصد از تورم سال ۱۳۸۹ را به خود اختصاص دادند.

بدین ترتیب، دو گروه اصلی «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها» و «مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها» با مجموع ضریب

جدول ۲۰-۲- متوسط سالانه گروه‌های شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری (۱۳۸۳=۱۰۰)

اثر مستقیم در تغییر شاخص کل سال ۱۳۸۹	درصد تغییر	سال	
		۱۳۸۹	۱۳۸۸
درصد	واحد درصد	۱۳۸۹	۱۳۸۸
گروه‌های اختصاصی			
کالا	۷/۴	۱۴/۰	۷/۸
خدمت	۵/۰	۱۰/۶	۱۴/۳
مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها	۲/۳	۷/۳	۱۲/۲
شاخص کل	۱۲/۴	۱۲/۴	۱۰/۸
گروه‌های اصلی و منتخب فرعی			
خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها	۵/۰	۱۶/۲	۹/۹
گوشت	۲/۰	۲۷/۳	۲۰/۴
ماهی و حیوانات دریایی	۰/۱	۱۲/۱	۱۴/۱
غلات و نان	۰/۹	۱۷/۱	-۳/۱
روغن‌ها و چربی‌ها	۰/۳	۳۲/۹	-۶/۶
میوه‌ها و خشکبار	۰/۳	۵/۰	۱۸/۵
انواع سبزی، حبوب و فرآورده‌های سبزی	۰/۹	۲۱/۳	۱/۱
لبنیات و تخم پرندگان	۰/۱	۴/۰	۸/۶
دخانیات	*	۲/۳	۳۰/۱
مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها	۲/۳	۷/۳	۱۲/۲
اجاره بهای مسکن غیرشخصی	۰/۴	۶/۰	۱۲/۸
ارزش اجاری مسکن شخصی	۱/۴	۶/۶	۱۳/۳
تعمیرات و خدمات ساختمانی	۰/۲	۸/۶	۹/۵
آب	*	۳/۳	۳/۴
برق و گاز و سایر سوخت‌ها	۰/۳	۳۲/۹	-۳/۴
پوشاک و کفش	۰/۶	۱۱/۷	۱۰/۳
اثاث، لوازم و خدمات مورد استفاده در خانه	۰/۵	۹/۲	۴/۲
حمل و نقل	۱/۴	۱۴/۸	۵/۹
ارتباطات	*	-۰/۲	۰/۴
بهداشت و درمان	۱/۲	۱۹/۹	۱۸/۹
تفریح و امور فرهنگی	۰/۳	۱۱/۶	۸/۸
تحصیل	۰/۳	۱۲/۸	۱۵/۹
رستوران و هتل	۰/۳	۱۶/۷	۱۵/۵
کالاها و خدمات متفرقه	۰/۴	۱۳/۱	۱۲/۶

با ۱۴/۸ درصد افزایش نسبت به سال قبل، سهم ۱۰/۸ درصدی از افزایش شاخص کل را به خود اختصاص داد. رشد شاخص این

در بین سایر گروه‌های اصلی تشکیل‌دهنده شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی، شاخص بهای «حمل و نقل»

نرخ رشد شاخص بهای گروه «بهداشت و درمان» از ۱۸/۹ درصد در سال ۱۳۸۸ به ۱۹/۹ درصد در سال ۱۳۸۹ افزایش یافت. دلیل اصلی افزایش شاخص بهای گروه «بهداشت و درمان»، افزایش شاخص بهای گروه فرعی «خدمات پزشکی، دندانپزشکی و پیراپزشکی» به میزان ۲۲/۱ درصد بود که حدود ۶۳/۱ درصد از افزایش شاخص بهای گروه «بهداشت و درمان» را به خود اختصاص داد.

بررسی تغییرات شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در هر ماه نسبت به ماه قبل در سال ۱۳۸۹ نشان می‌دهد که شاخص مذکور در تمامی ماه‌های سال روند افزایشی داشته است. بیشترین افزایش نسبت به ماه قبل در اسفند ماه به میزان ۳/۴ درصد و کمترین افزایش در اردیبهشت ماه به میزان ۰/۴ درصد بود.

گروه در سال ۱۳۸۸ به میزان ۵/۹ درصد بود. در گروه «حمل و نقل»، شاخص بهای گروه «هزینه رفت و آمد» ۱۹/۵ درصد رشد داشت. این افزایش بیشتر ناشی از بالا رفتن «کرایه تاکسی در داخل شهر» به میزان ۲۲/۱ درصد، «کرایه تاکسی سرویس» به میزان ۱۸/۷ درصد و «کرایه مسافرت با اتوبوس بین شهری» به میزان ۱۸/۶ درصد بود. همچنین، افزایش «کرایه اتوبوس درون شهری» به میزان ۱۷/۰ درصد، «کرایه مینی‌بوس درون شهری» به میزان ۲۴/۴ درصد، «کرایه مسافرت با هواپیما (داخلی)» به میزان ۱۴/۴ درصد، «کرایه مسافرت با قطار بین شهری» به میزان ۲۰/۵ درصد و «کرایه مترو» به میزان ۴۲/۰ درصد نیز قابل ذکر می‌باشد. در سال مورد بررسی، شاخص بهای گروه «تعمیرات و سوخت وسایل نقلیه شخصی» معادل ۳۴/۰ درصد افزایش یافت.

جدول ۲۰-۳- تغییرات متوسط شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی پیش و پس از حذف نوسانات فصلی (هر دوره نسبت به دوره قبل) (درصد)

	پس از حذف نوسانات فصلی			پیش از حذف نوسانات فصلی		
	۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۷
سه ماهه اول	۲/۶	۱/۹	۷/۱	۲/۹	۲/۷	۷/۹
سه ماهه دوم	۳/۷	۴/۰	۶/۷	۲/۸	۲/۵	۵/۲
سه ماهه سوم	۳/۵	۱/۳	۵/۷	۴/۰	۱/۵	۵/۹
سه ماهه چهارم	۷/۶	۱/۵	*	۷/۱	۲/۱	۰/۶

نوسانات فصلی از شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی، انتظار می‌رود آثار انباشته عوامل دیگری مانند آثار با وقفه رشد نقدینگی در ماه‌های پایانی سال قبل، آثار با وقفه افزایش قیمت‌های اداری، افزایش تقاضای جامعه برای کالاها و خدمات گروه‌های «تفریح و امور فرهنگی»، «تحصیل»، «پوشاک و کفش» و «حمل و نقل» در مقطعی از سال، در رشد پایین‌تر شاخص پس از حذف نوسانات فصلی نسبت به شاخص پیش از حذف نوسانات فصلی تأثیرگذار باشد. بررسی تغییرات شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی پیش و پس از حذف نوسانات فصلی نشان می‌دهد که تغییرات پس از حذف نوسانات در تمام فصول سال بجز فصل دوم هر سال و فصل

بررسی تغییرات شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در هر فصل نسبت به فصل قبل طی سال‌های ۱۳۸۷-۸۹ نشان می‌دهد که تغییرات شاخص پیش از حذف نوسانات فصلی طی فصل چهارم سال ۱۳۸۷ با سرعت زیادی کاهش یافت؛ فصل چهارم سال ۱۳۸۷ کمترین میزان رشد را طی سال‌های مذکور داشت و در فصول مختلف سال ۱۳۸۸ تا حدودی در یک سطح افزایش یافت. تغییرات مذکور در سال ۱۳۸۹، طی فصول اول و دوم افزایش تقریباً یکنواختی داشت، اما از فصل سوم روند افزایشی آن بیشتر شد و در فصل چهارم سال ۱۳۸۹ با اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها به بیشترین مقدار طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۸ رسید. از طرف دیگر، با حذف

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۸۹

۲۰-۲-۱-۲- مناطق روستایی کشور^(۱)

شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای روستایی کشور در سال ۱۳۸۹ نسبت به سال قبل ۲۰/۰ درصد افزایش یافت. نرخ تورم مناطق روستایی حاصل رشد شاخص بهای «کالاها» با نرخ ۲۳/۰ درصد و شاخص بهای «خدمات» با نرخ ۱۰/۷ درصد نسبت به سال ۱۳۸۸ می‌باشد. دو گروه اختصاصی مذکور به ترتیب با ضرایب اهمیت ۷۶/۳ و ۲۳/۷ درصد در تشکیل شاخص کل، سهم ۸۶/۶ و ۱۳/۴ درصدی از افزایش شاخص کل را به خود اختصاص دادند.

در سال مورد بررسی، شاخص بهای گروه «خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات» به میزان ۲۷/۰ درصد نسبت به سال قبل رشد داشت. دلیل اصلی رشد شاخص این گروه، افزایش نرخ رشد شاخص گروه‌های «نان و غلات»، «سبزی‌ها و حبوب» و «گوشت قرمز، سفید و فرآورده‌های آنها» بود. در سال ۱۳۸۹، سهم گروه «خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات» از افزایش شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای روستایی ۶۶/۰ درصد و سهم گروه «کالاهای غیرخوراکی و خدمات» ۳۴/۰ درصد بود.

پس از گروه «خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات»، گروه‌های «مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها»، «بهداشت و درمان»، «حمل و نقل» و «کالاها و خدمات متفرقه» به ترتیب با سهمی معادل ۱۲/۷، ۵/۰، ۴/۹ و ۴/۱ درصد بیشترین سهم را در رشد شاخص کل داشتند. پنج گروه مذکور در مجموع معادل ۹۲/۷ درصد از افزایش شاخص کل را به خود اختصاص دادند.

چهارم سال ۱۳۸۹ نسبت به تغییرات پیش از حذف نوسانات از رشد کمتری برخوردار بوده است. همچنین، مقایسه تغییرات شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در سال‌های ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹ پیش از حذف نوسانات فصلی نشان می‌دهد در تمامی فصول، این تغییرات در سال ۱۳۸۹ نسبت به سال ۱۳۸۸ بیشتر بوده است.

بررسی تحولات شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری کشور به تفکیک استان‌های مختلف نشان می‌دهد که در سال ۱۳۸۹، استان‌های سیستان و بلوچستان، خراسان جنوبی، گلستان و یزد به ترتیب با نرخ تورم ۱۵/۹، ۱۵/۸، ۱۵/۷ و ۱۵/۶ درصد بالاترین نرخ تورم را داشتند. کمترین نرخ تورم مربوط به استان تهران به میزان ۱۰/۴ درصد بود. از نظر سطح عمومی قیمت‌ها در سال ۱۳۸۹ نسبت به سال ۱۳۸۳، استان بوشهر پایین‌ترین و استان قم بالاترین رشد سطح قیمت‌ها را تجربه کردند.

در سال ۱۳۸۹، نرخ تورم در استان تهران ۱۰/۴ درصد بود. استان تهران به لحاظ جمعیت و سهم از هزینه کل خانوارهای مناطق شهری، دارای اهمیت نسبی در حدود ۳۳/۰۵ درصد در تشکیل شاخص کل می‌باشد. افزایش شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در این استان موجب ۳/۴ واحد درصد افزایش در شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی مناطق شهری کشور شد و به تنهایی سهمی معادل ۲۷/۷ درصد در افزایش شاخص کل داشت. استان اصفهان با سهمی معادل ۹/۵ درصد، استان خراسان رضوی با سهمی معادل ۶/۹ درصد و استان فارس با سهمی معادل ۵/۲ درصد در رتبه‌های بعدی تاثیرگذاری بر افزایش شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری کشور قرار گرفتند.

۱- منبع آمارهای استفاده شده در این بخش، نشریه «شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای روستایی کشور» مرکز آمار ایران می‌باشد. سال پایه این شاخص ۱۳۸۱ است.

۲۰-۲-۲- شاخص بهای تولیدکننده

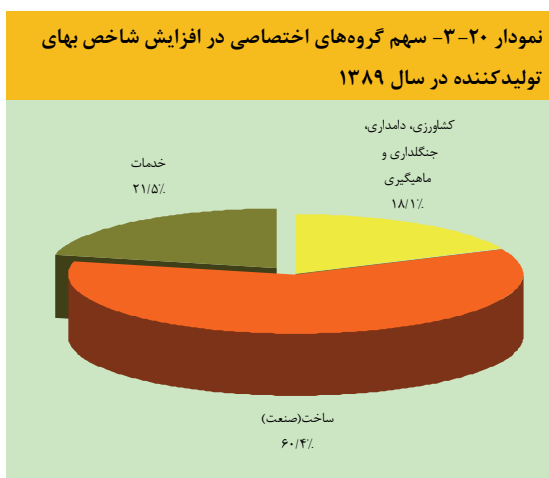
در سال ۱۳۸۹، شاخص بهای تولیدکننده نسبت به سال قبل ۱۶/۶ درصد رشد داشت. نرخ رشد این شاخص (بر مبنای سال پایه ۱۳۸۳) در سال‌های ۱۳۸۷ و ۱۳۸۸ به ترتیب ۲۰/۹ و ۷/۴ درصد بود. در بین گروه‌های اصلی شاخص بهای تولیدکننده، بیشترین سهم در رشد این شاخص به ترتیب به گروه‌های «ساخت (صنعت)»، «کشاورزی، شکار و جنگلداری» و «حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات» اختصاص داشت.

در سال ۱۳۸۹، شاخص بهای گروه «ساخت (صنعت)» با نرخ رشد ۲۲/۰ درصد در مقابل ۳/۰ درصد در سال گذشته، دارای سهمی معادل ۶۰/۴ درصد در رشد شاخص کل بود. افزایش شاخص بهای اقلام و گروه‌های «فرآورده‌های آرد گندم» معادل ۵۴/۴ درصد (بیشتر به علت بالا رفتن قیمت انواع نان به میزان ۳۲/۰ تا ۷۳/۲ درصد)، «ساخت منسوجات» ۱۶/۲ درصد، «ساخت فرآورده‌های نفتی تصفیه شده» ۷۸/۲ درصد، «ساخت مواد شیمیایی اساسی بجز انواع کود و ترکیبات ازت» ۱۹/۴ درصد، «مواد شیمیایی حاصل از فرآیندهای شیمیایی صادراتی» ۲۸/۷ درصد، «ساخت کودها و ترکیبات ازته» ۳۵/۹ درصد، «ساخت آهن و فولاد اساسی» ۲۱/۵ درصد، «ساخت انواع کابل» ۲۸/۲ درصد و «ساخت وسایل نقلیه موتوری» ۳/۵ درصد پس از اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها از اواخر آذر ماه ۱۳۸۹ تاثیر بسزایی در افزایش شاخص بهای گروه «ساخت (صنعت)» داشتند.

شاخص بهای «کشاورزی، شکار و جنگلداری» با ۱۲/۲ درصد رشد نسبت به سال قبل، با توجه به ضریب اهمیتی در حدود ۲۱/۳۵ درصد در تشکیل شاخص کل، سهمی معادل ۱۷/۵ درصد از افزایش شاخص کل را بر عهده داشت. افزایش شاخص

بهای اقلام و گروه‌های «غلات» به میزان ۴/۴ درصد (به‌ویژه قیمت گندم آبی معادل ۵/۲ درصد)، «گیاهان صنعتی» ۲۲/۴ درصد، «سبزی‌های ریشه‌ای» ۴۱/۳ درصد (بیشتر به دلیل افزایش بهای «سیب‌زمینی» به میزان ۴۷/۹ درصد)، «میوه‌های نیمه گرمسیری» ۱۷/۰ درصد، «میوه‌های خشک (آجیلی)» ۲۹/۲ درصد، «پرورش گاو، گوسفند و بز» ۲۹/۴ درصد و «مرغ» ۱۵/۲ درصد تاثیر قابل توجهی در افزایش شاخص بهای گروه «کشاورزی، شکار و جنگلداری» نسبت به سال گذشته داشتند. همچنین، در این گروه شاخص بهای «زعفران» معادل ۲۳/۶ درصد کاهش یافت.

دو گروه «حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات» و «بهداشت و مددکاری اجتماعی» به ترتیب با نرخ رشد ۷/۱ و ۲۱/۸ درصد، سهمی برابر ۷/۸ و ۷/۰ درصد در افزایش شاخص کل بهای تولیدکننده داشتند. بخش عمده‌ای از افزایش شاخص «بهداشت و مددکاری اجتماعی» به دلیل افزایش شاخص بهای گروه‌های «فعالیت‌های بیمارستانی» به میزان ۲۱/۴ درصد و «فعالیت‌های پزشکی و دندانپزشکی» معادل ۲۲/۷ درصد بود.

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۸۹

جدول ۲۰-۴- متوسط سالانه گروه‌های شاخص بهای تولیدکننده

(۱۰۰=۱۳۸۳)

اثر مستقیم در تغییر شاخص کل سال ۱۳۸۹		درصد تغییر		سال		
		۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۸۸	
واحد درصد	درصد					
گروه‌های اختصاصی						
۱۸/۱	۳/۰	۱۲/۴	۱۱/۸	۲۲۵/۵	۲۰۰/۷	کشاورزی، دامداری، جنگلداری و ماهیگیری
۶۰/۴	۱۰/۰	۲۲/۰	۳/۰	۲۰۹/۵	۱۷۱/۷	ساخت(صنعت)
۲۱/۵	۳/۶	۱۱/۸	۱۱/۱	۲۰۳/۳	۱۸۱/۸	خدمات
۱۰۰/۰	۱۶/۶	۱۶/۶	۷/۴	۲۱۱/۲	۱۸۱/۱	شاخص کل
گروه‌های اصلی						
۱۷/۵	۲/۹	۱۲/۲	۱۱/۷	۲۲۵/۱	۲۰۰/۶	کشاورزی، شکار و جنگلداری
۰/۷	۰/۱	۱۶/۸	۱۷/۶	۲۳۸/۱	۲۰۳/۸	ماهیگیری
۶۰/۴	۱۰/۰	۲۲/۰	۳/۰	۲۰۹/۵	۱۷۱/۷	ساخت(صنعت)
۱/۲	۰/۲	۱۸/۹	۱۷/۵	۲۶۸/۴	۲۲۵/۸	هتل و رستوران
۷/۸	۱/۳	۷/۱	۶/۰	۱۶۹/۳	۱۵۸/۱	حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات
۲/۳	۰/۴	۱۲/۸	۱۵/۹	۲۴۵/۲	۲۱۷/۴	آموزش
۷/۰	۱/۲	۲۱/۸	۲۱/۱	۲۹۶/۹	۲۴۳/۷	بهداشت و مددکاری اجتماعی
۳/۱	۰/۵	۲۱/۴	۲۴/۱	۳۱۵/۹	۲۶۰/۲	سایر فعالیت‌های خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی

۹۲/۷ درصد از رشد شاخص مذکور در سال ۱۳۸۹ را به خود اختصاص دادند.

بررسی تغییرات ماهانه شاخص بهای تولیدکننده نشان می‌دهد که این شاخص در تمام ماه‌های سال نسبت به ماه قبل افزایش داشت. اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها از ۲۸ آذر ماه ۱۳۸۹ موجب افزایش چشمگیر این شاخص در دی ماه سال مورد بررسی گردید؛ به طوری که بیشترین افزایش در این سال در دی ماه به میزان ۱۵/۳ درصد و کمترین افزایش در خرداد ماه به میزان ۰/۱ درصد بود.

بیش از ۸۰/۰ درصد از افزایش شاخص «حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات» ناشی از افزایش شاخص بهای «بلیط مسافرت با اتوبوس» به میزان ۱۸/۶ درصد، «کرایه تاکسی در داخل شهر» به میزان ۲۲/۰ درصد و «حمل و نقل زمینی بار» به میزان ۴/۶ درصد بود.

در مجموع، چهار گروه «ساخت (صنعت)»، «کشاورزی، شکار و جنگلداری»، «بهداشت و مددکاری اجتماعی» و «حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات» با در اختیار داشتن ضریب اهمیتی در حدود ۹۴/۴ درصد در تشکیل شاخص بهای تولیدکننده،

کادر شماره ۸- قانون هدفمند کردن یارانه‌ها

ماده ۱- دولت مکلف است با رعایت این قانون قیمت حامل‌های انرژی را اصلاح کند:

الف- قیمت فروش داخلی بنزین، نفت‌گاز، نفت کوره، نفت سفید، گاز مایع و سایر مشتقات نفت با لحاظ کیفیت حامل‌ها و با احتساب هزینه‌های مترتب (شامل حمل و نقل، توزیع، مالیات و عوارض قانونی) به تدریج تا پایان برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه کمتر از نود درصد (۹۰٪) قیمت تحویل روی کشتی (فوب) درخلیج فارس نباشد.

تبصره- قیمت فروش نفت خام و میعانات گازی به پالایشگاه‌های داخلی نود و پنج درصد (۹۵٪) قیمت تحویل روی کشتی (فوب) خلیج فارس تعیین می‌شود و قیمت خرید فرآورده‌ها متناسب با قیمت مذکور تعیین می‌گردد.

ادامه کادر شماره ۸- قانون هدفمندکردن یارانه‌ها

ب- میانگین قیمت فروش داخلی گاز طبیعی به‌گونه‌ای تعیین شود که به تدریج تا پایان برنامه پنجم توسعه معادل حداقل هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) متوسط قیمت گاز طبیعی صادراتی پس از کسر هزینه‌های انتقال، مالیات و عوارض شود.

تبصره- جهت تشویق سرمایه‌گذاری، قیمت خوراک واحدهای صنعتی، پالایشی و پتروشیمی برای مدت حداقل ده سال پس از تصویب این قانون هر متر مکعب حداکثر شصت و پنج درصد (۶۵٪) قیمت سبد صادراتی در مبدا خلیج فارس (بدون هزینه انتقال) تعیین می‌گردد.

ج- میانگین قیمت فروش داخلی برق به‌گونه‌ای تعیین شود که به تدریج تا پایان برنامه پنجم توسعه، معادل قیمت تمام شده آن باشد.

تبصره- قیمت تمام شده برق، مجموع هزینه‌های تبدیل انرژی، انتقال و توزیع و هزینه سوخت با بازده حداقل سی و هشت درصد (۳۸٪) نیروگاه‌های کشور و رعایت استانداردها محاسبه می‌شود و هر ساله حداقل یک درصد (۱٪) به بازده نیروگاه‌های کشور افزوده شود، به طوری که تا پنج سال از زمان اجرای این قانون به بازده چهل و پنج درصد (۴۵٪) برسد و همچنین تلفات شبکه انتقال و توزیع تا پایان برنامه پنجم توسعه به چهارده درصد (۱۴٪) کاهش یابد.

دولت مکلف است با تشکیل کارگروهی مرکب از کارشناسان دولتی و غیردولتی نسبت به رتبه‌بندی تولیدکنندگان برق از نظر بازده و توزیع‌کنندگان آن از نظر میزان تلفات، اقدام نموده و سیاست‌های تشویقی و حمایتی مناسب را اتخاذ نماید.

تبصره ۱- در خصوص قیمت‌های برق و گاز طبیعی، دولت مجاز است با لحاظ مناطق جغرافیایی، نوع، میزان و زمان مصرف، قیمت‌های ترجیحی را اعمال کند.

شرکت‌های آب، برق و گاز موظفند در مواردی که از یک انشعاب چندین خانواده یا مشترک بهره‌برداری می‌کنند، در صورتی که امکان اضافه کردن کنتور باشد، تنها با اخذ هزینه کنتور و نصب آن نسبت به افزایش تعداد کنتورها اقدام نمایند و در صورتی که امکان اضافه کردن کنتور نباشد مشترکین را به تعداد بهره‌برداران افزایش دهند.

تبصره ۲- قیمت حامل‌های انرژی برای پس از سال پایه براساس قیمت ارز منظور شده در بودجه سالانه تعیین می‌گردد.

تبصره ۳- قیمت‌های سال پایه اجرای این قانون به‌گونه‌ای تعیین گردد که برای مدت یک سال حداقل مبلغ یکصد هزار میلیارد ریال و حداکثر مبلغ دویست هزار میلیارد ریال درآمد به دست آید.

ماده ۲- دولت مجاز است برای مدیریت آثار نوسان قیمت‌های حامل‌های انرژی بر اقتصاد ملی قیمت این حامل‌ها را در صورتی که تا بیست و پنج درصد (۲۵٪) قیمت تحویل در روی کشتی (فوب) خلیج فارس نوسان کند، بدون تغییر قیمت برای مصرف‌کننده از طریق اخذ مابه‌التفاوت یا پرداخت یارانه اقدام نماید و مبالغ مذکور را در حساب تنظیم بازار حامل‌های انرژی در بودجه سنواتی منظور کند؛ در صورتی که نوسان قیمت‌ها بیش از بیست و پنج درصد (۲۵٪) شود، در قیمت تجدیدنظر خواهد نمود.

ماده ۳- دولت مجاز است با رعایت این قانون قیمت آب و کارمزد جمع‌آوری و دفع فاضلاب را تعیین کند.

الف- میانگین قیمت آب برای مصارف مختلف با توجه به کیفیت و نحوه استحصال آن در کشور به‌گونه‌ای تعیین شود که به تدریج تا پایان برنامه پنجم توسعه معادل قیمت تمام شده آن باشد.

ادامه کادر شماره ۸- قانون هدفمندکردن یارانه‌ها

- تبصره ۱- دولت مکلف است قیمت تمام شده آب را با در نظر گرفتن هزینه‌های تامین، انتقال و توزیع با رعایت بازده تعیین کند.
- تبصره ۲- تعیین قیمت ترجیحی و پلکانی برای مصارف مختلف آب با لحاظ مناطق جغرافیایی، نوع و میزان مصرف مجاز خواهد بود.
- ب- کارمزد خدمات جمع‌آوری و دفع فاضلاب براساس مجموع هزینه‌های نگهداری و بهره‌برداری شبکه پس از کسر ارزش ذاتی فاضلاب تحویلی و کمک‌های دولت در بودجه سنواتی (مربوط به سیاست‌های تشویقی) تعیین می‌گردد.
- ماده ۴- دولت موظف است به تدریج تا پایان برنامه پنجم توسعه، نسبت به هدفمندکردن یارانه گندم، برنج، روغن، شیر، شکر، خدمات پستی، خدمات هواپیمایی و خدمات ریلی (مسافری) اقدام نماید.
- تبصره- یارانه پرداختی به تولیدکنندگان بخش کشاورزی نباید در هر سال کمتر از سال قبل باشد.
- ماده ۵- دولت موظف است یارانه آرد و نان را به‌میزانی که در لایحه بودجه سالانه مشخص می‌شود با روش‌های مناسب در اختیار مصرف‌کنندگان متقاضی قرار دهد.
- تبصره- سرانه یارانه نان روستاییان و شهرهای زیر بیست هزار نفر جمعیت و اقشار آسیب‌پذیر در سایر شهرها، به تشخیص دولت حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) بیشتر از متوسط یارانه سرانه خواهد بود.
- ماده ۶- دولت موظف است سیاست‌های تشویقی و حمایتی لازم را برای ایجاد و گسترش واحدهای تولید نان صنعتی و نیز کمک به جبران خسارت واحدهای تولید آرد و نان که در اجرای این قانون ادامه فعالیت آنها با مشکل مواجه می‌شود، اتخاذ نماید.
- آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط وزارت بازرگانی و با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط تهیه و حداکثر ظرف سه ماه پس از تصویب این قانون به تصویب هیات وزیران می‌رسد.
- ماده ۷- دولت مجاز است حداکثر تا پنجاه درصد (۵۰٪) خالص وجوه حاصل از اجرای این قانون را در قالب بندهای زیر هزینه نماید:
- الف- یارانه در قالب پرداخت نقدی و غیرنقدی، با لحاظ میزان درآمد خانوار نسبت به کلیه خانوارهای کشور به سرپرست خانوار پرداخت شود.
- ب- اجرای نظام جامع تامین اجتماعی برای جامعه هدف از قبیل:
- ۱- گسترش و تامین بیمه‌های اجتماعی، خدمات درمانی، تامین و ارتقای سلامت جامعه و پوشش دارویی و درمانی بیماران خاص و صعب‌العلاج،
 - ۲- کمک به تامین هزینه مسکن، مقاوم‌سازی مسکن و اشتغال و
 - ۳- توانمندسازی و اجرای برنامه‌های حمایت اجتماعی.
- تبصره ۱- آیین‌نامه اجرایی این ماده شامل چگونگی شناسایی جامعه هدف، تشکیل و به‌هنگام‌سازی پایگاه‌های اطلاعاتی مورد نیاز، نحوه پرداخت به جامعه هدف و پرداخت‌های موضوع این ماده حداکثر سه ماه پس از تصویب این قانون با پیشنهاد وزرای امور اقتصادی و دارایی، رفاه و تامین اجتماعی و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.
- تبصره ۲- دولت می‌تواند حساب هدفمندسازی یارانه‌ها را به نام سرپرست خانواده‌های مشمول یا فرد واجد شرایط دیگری که توسط دولت تعیین می‌شود، افتتاح نماید. اعمال مدیریت دولت در نحوه هزینه‌کرد وجوه موضوع این حساب از جمله زمان مجاز، نوع

ادامه کادر شماره ۸- قانون هدفمندکردن یارانه‌ها

برداشت هزینه‌ها و برگشت وجوهی که به اشتباه واریز شده‌اند، مجاز است.

ماده ۸- دولت مکلف است سی درصد (۳۰٪) خالص وجوه حاصل از اجرای این قانون را برای پرداخت کمک‌های بلاعوض یا یارانه سود تسهیلات و یا وجوه اداره شده برای اجرای موارد زیر هزینه کند:

الف- بهینه‌سازی مصرف انرژی در واحدهای تولیدی، خدماتی و مسکونی و تشویق به صرفه‌جویی و رعایت الگوی مصرف که توسط دستگاه اجرایی ذی‌ربط معرفی می‌شود،

ب- اصلاح ساختار فناوری واحدهای تولیدی در جهت افزایش بهره‌وری انرژی، آب و توسعه تولید برق از منابع تجدیدپذیر،

ج- جبران بخشی از زیان شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات آب و فاضلاب، برق، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی و شهرداری‌ها و دهیاری‌ها ناشی از اجرای این قانون،

د- گسترش و بهبود حمل و نقل عمومی در چهارچوب قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت و پرداخت حداکثر تا سقف اعتبارات ماده ۹ قانون مذکور،

هـ - حمایت از تولیدکنندگان بخش کشاورزی و صنعتی،

و - حمایت از تولید نان صنعتی،

ز - حمایت از توسعه صادرات غیرنفتی و

ح- توسعه خدمات الکترونیکی تعاملی با هدف حذف یا کاهش رفت و آمدهای غیرضرور.

تبصره- آیین‌نامه اجرایی این ماده شامل چگونگی حمایت از صنایع، کشاورزی و خدمات و نحوه پرداخت‌های موضوع این ماده حداکثر سه ماه پس از تصویب این قانون با پیشنهاد وزرای امور اقتصادی و دارایی، صنایع و معادن، جهاد کشاورزی، بازرگانی، نفت، نیرو، کشور، اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران، اتاق تعاون و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

ماده ۹- منابع موضوع مواد ۷ و ۸ این قانون اعم از کمک‌ها، تسهیلات و وجوه اداره شده از طریق بانک‌ها و موسسات مالی و اعتباری دولتی و غیردولتی در اختیار اشخاص مذکور قرار خواهد گرفت.

ماده ۱۰- دریافت کمک‌ها و یارانه‌های موضوع مواد ۷ و ۸ این قانون منوط به ارائه اطلاعات صحیح می‌باشد. در صورت احراز عدم صحت اطلاعات ارائه شده، دولت مکلف است ضمن جلوگیری از ادامه پرداخت، در خصوص استرداد وجوه پرداختی اقدامات قانونی لازم را به عمل آورد.

اشخاص در صورتی که خود را برای دریافت یارانه‌ها و کمک‌های موضوع مواد ۷ و ۸ این قانون محق بدانند، می‌توانند اعتراض خود را به کمیسیونی که در آیین‌نامه اجرایی این ماده پیش‌بینی می‌شود، ارائه نمایند.

آیین‌نامه اجرایی این ماده حداکثر سه ماه پس از ابلاغ این قانون توسط وزرای دادگستری، امور اقتصادی و دارایی، رفاه و تامین اجتماعی و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور پیشنهاد شده و به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

ماده ۱۱- دولت مجاز است تا بیست درصد (۲۰٪) خالص وجوه حاصل از اجرای این قانون را به منظور جبران آثار آن بر اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هزینه کند.

ادامه کادر شماره ۸- قانون هدفمندکردن یارانه‌ها

ماده ۱۲- دولت مکلف است تمام منابع حاصل از اجرای این قانون را به حساب خاصی به نام هدفمندسازی یارانه‌ها نزد خزانه‌داری کل واریز کند. صد درصد (۱۰۰٪) وجوه واریزی در قالب قوانین بودجه سنواتی برای موارد پیش‌بینی شده در مواد ۷، ۸ و ۱۱ این قانون اختصاص خواهد یافت.

تبصره ۱- دولت مکلف است اعتبارات منابع و مصارف موضوع مواد مذکور را در چهار ردیف مستقل در لایحه بودجه سنواتی درج کند.
تبصره ۲- کمک‌های نقدی و غیرنقدی ناشی از اجرای این قانون به اشخاص حقیقی و حقوقی از پرداخت مالیات بر درآمد موضوع قانون مالیات‌های مستقیم مصوب اسفند ماه ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن معاف است. کمک‌های مزبور به اشخاص مذکور بابت جبران تمام یا قسمتی از قیمت کالا یا خدمات عرضه شده توسط آنها مشمول حکم این تبصره نخواهد بود.

تبصره ۳- دولت مکلف است گزارش تفصیلی این ماده را هر شش ماه به دیوان محاسبات کشور و مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.
ماده ۱۳- تنخواه مورد نیاز اجرای این قانون در تنخواه بودجه سنواتی منظور و از محل منابع حاصل از اجرای این قانون در طول سال مستهلک می‌شود.

ماده ۱۴- جابه‌جایی اعتبارات موضوع این قانون در مواد ۷، ۸ و ۱۱ حداکثر ده واحد درصد در بودجه سنواتی مجاز است، به‌طوری‌که کل وجوه حاصل، در موارد پیش‌بینی شده در این قانون مصرف شود.

ماده ۱۵- به دولت اجازه داده می‌شود ظرف مدت یک ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون، سازمانی با ماهیت شرکت دولتی به نام سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها با استفاده از منابع (امکانات، نیروی انسانی و اعتبارات) موجود، جهت اجرای این قانون با لحاظ قانون برنامه ایجاد کرده یا با اصلاح ساختار و ادغام شرکت‌های موجود تاسیس نماید.

دولت مجاز است وجوه حاصل از اجرای این قانون را که به خزانه واریز می‌شود، عیناً پس از وصول و کسر سهم دولت موضوع ماده ۱۱ به‌طور مستمر برداشت کرده و به عنوان کمک صرفاً جهت اجرای اهداف و تکالیف مقرر در مواد ۷ و ۸ این قانون در اختیار سازمان قرار دهد تا برابر آن هزینه کند.

سازمان به‌صورت متمرکز اداره می‌شود و صرفاً مجاز به داشتن واحدهای ستادی، برنامه‌ریزی و نظارت در مرکز می‌باشد.
وزرای رفاه و تامین اجتماعی، امور اقتصادی و دارایی، بازرگانی، راه و ترابری، جهاد کشاورزی، صنایع و معادن، نفت، نیرو و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور عضو مجمع عمومی سازمان می‌باشند.

اساسنامه شرکت شامل ارکان، وظایف و اختیارات، توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه شده و به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

وجوه و اعتبارات موضوع این قانون از جمله مواد ۱۲ و ۱۵ مانند سایر شرکت‌های دولتی در بودجه کل کشور منعکس می‌شود و بجز اختیارات و مجوزهای موضوع این قانون از جمله مواد ۲ و ۱۴ تغییر در سقف اعتبارات شرکت طی سال با پیشنهاد دولت و تصویب مجلس مجاز می‌باشد.

وجوه مانده سازمان از هر سال، در سال بعد قابل مصرف است و سازمان در هر سال می‌تواند برای سنوات بعد در چهارچوب این قانون تعهد ایجاد نماید.

ادامه کادر شماره ۸- قانون هدفمندکردن یارانه‌ها

اعتبارات موضوع این قانون مشمول قانون نحوه هزینه کردن اعتباراتی که به موجب قانون از رعایت قانون محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی دولت مستثنی هستند- مصوب ۱۳۶۴/۱۱/۶- می‌باشد.

سازمان مکلف است گزارش عملکرد، دریافت و پرداخت منابع حاصل از هدفمندسازی یارانه‌ها را به تفکیک مواد ۷ و ۸ در پایان هر شش ماه در اختیار کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات و سایر کمیسیون‌های ذی‌ربط مجلس شورای اسلامی قرار دهد.

دیوان محاسبات کشور مکلف است در مقاطع شش‌ماهه گزارش عملیات انجام شده توسط سازمان را براساس اهداف پیش‌بینی شده در این قانون به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

ماده ۱۶- دولت مجاز است از ابتدای سال ۱۳۸۹ معافیت مالیاتی موضوع ماده ۸۴ قانون مالیات‌های مستقیم را علاوه بر افزایش سالانه آن، متناسب با تغییر و اصلاح قیمت‌های موضوع این قانون با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی طی پنج سال حداکثر تا دو برابر افزایش دهد.

۲۰-۲-۳- شاخص بهای کالاهای صادراتی

«محصولات صنایع شیمیایی و صنایع وابسته» معادل ۱۵/۵ درصد به‌ترتیب بیشترین تاثیر را در افزایش شاخص کل داشتند. در سال مورد بررسی، شاخص بهای «محصولات نباتی» با ۱۳/۶ درصد کاهش نسبت به سال قبل بیشترین تاثیر منفی را در رشد شاخص بهای کالاهای صادراتی در بین گروه‌های اصلی داشت. رشد این شاخص در سال ۱۳۸۸ به میزان ۱۷/۶ درصد بود.

در سال ۱۳۸۹، شاخص بهای «کالاهای صادراتی» به میزان ۱۱/۰ درصد نسبت به سال قبل افزایش یافت. نرخ رشد این شاخص در سال‌های ۱۳۸۷ و ۱۳۸۸ (بر مبنای سال پایه ۱۳۸۳) به‌ترتیب به میزان ۲۲/۱ و ۶/۸- درصد بود. در بین گروه‌های تشکیل‌دهنده شاخص بهای «کالاهای صادراتی»، افزایش شاخص بهای گروه «فلزات معمولی و مصنوعات آنها» معادل ۴۱/۸ درصد، «محصولات معدنی» معادل ۲۵/۰ درصد و

جدول ۲۰-۵- متوسط سالانه گروه‌های شاخص بهای کالاهای صادراتی در ایران (۱۳۸۳=۱۰۰)

اثر مستقیم در تغییر شاخص کل سال ۱۳۸۹	درصد تغییر		سال			
	واحد درصد	درصد	۱۳۸۹	۱۳۸۸		
			درصد	درصد		
۰/۹	۰/۱	۶/۶	۱/۴	۱۴۱/۸	۱۳۳/۰	محصولات حیوانی
-۲۹/۸	-۳/۳	-۱۳/۶	۱۷/۶	۲۴۸/۸	۲۸۸/۱	محصولات نباتی
۱/۷	۰/۲	۳۰/۳	-۱۸/۲	۲۲۸/۹	۱۸۳/۴	چربی‌ها و روغن‌های حیوانی و نباتی
۱/۶	۰/۲	۵/۹	۶/۰	۲۰۲/۵	۱۹۱/۲	محصولات صنایع غذایی، نوشابه‌ها و توتون
۴۹/۴	۵/۵	۲۵/۰	-۳/۰	۲۶۵/۴	۲۱۲/۳	محصولات معدنی
۱۲/۳	۱/۴	۱۵/۵	-۲۹/۸	۱۵۲/۸	۱۳۲/۳	محصولات صنایع شیمیایی و صنایع وابسته
۱/۵	۰/۲	۶/۳	-۹/۱	۱۳۵/۶	۱۲۷/۶	مواد پلاستیک و کائوچو و مصنوعات آنها
۴/۵	۰/۵	۵۳/۵	-۳/۵	۱۸۱/۷	۱۱۸/۴	پوست و چرم و محصولات چرمی
*	*	۰/۸	-۸/۵	۱۷۳/۲	۱۷۱/۸	چوب و اشیای چوبی
۵/۲	۰/۶	۳/۶	۷/۱	۲۲۳/۳	۲۱۵/۶	مواد نسجی و مصنوعات از این مواد
۱/۴	۰/۲	۲۹/۷	۳/۸	۱۶۹/۱	۱۳۰/۴	انواع کفش
۰/۵	۰/۱	۲/۸	۳/۶	۱۳۷/۵	۱۳۳/۸	مصنوعات ساخته شده از انواع سنگ
۵۰/۳	۵/۶	۴۱/۸	-۳۴/۹	۱۸۲/۴	۱۲۸/۶	فلزات معمولی و مصنوعات آنها
-۰/۱	*	-۰/۴	-۱۱/۸	۱۵۸/۵	۱۵۹/۱	ماشین‌آلات مکانیکی و ادوات برقی
۰/۸	۰/۱	۵/۵	۳/۱	۱۳۸/۸	۱۳۱/۶	وسایل نقلیه زمینی و تجهیزات ترابری
-۰/۲	*	-۶/۴	۱/۴	۱۵۱/۵	۱۶۱/۹	دستگاه‌های اپتیک، دقت‌سنجی و پزشکی
۱۰۰/۰	۱۱/۰	۱۱/۰	-۶/۸	۲۰۵/۵	۱۸۵/۱	شاخص کل

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۸۹

«فلزات معمولی و مصنوعات آنها» در تمامی ماه‌های سال مورد گزارش نسبت به ماه‌های مشابه سال قبل، افزایش قابل ملاحظه‌ای بین ۲۹/۱ درصد (بهمن ماه) و ۶۹/۸ درصد (خرداد ماه) داشت.

بررسی تغییرات ماهانه شاخص بهای کالاهای صادراتی در سال ۱۳۸۹ نشان می‌دهد که این شاخص در ماه‌های تیر و بهمن نسبت به ماه قبل کاهش داشته، در ماه‌های اردیبهشت و خرداد ثابت بوده و در سایر ماه‌های سال نسبت به ماه قبل با افزایش همراه بوده است. بیشترین میزان افزایش معادل ۴/۰ درصد در مهر ماه و بیشترین کاهش به میزان ۱/۹- درصد در تیر ماه بود.

در سال ۱۳۸۹، شاخص بهای گروه «فلزات معمولی و مصنوعات آنها» به میزان ۴۱/۸ درصد نسبت به سال قبل افزایش یافت. این شاخص در سال ۱۳۸۸ به میزان ۳۴/۹ درصد کاهش یافته بود. افزایش قابل ملاحظه شاخص بهای «آهن کلاف گرم» به میزان ۳۶/۷ درصد، «شمش فولاد» به میزان ۷۵/۴ درصد، «فرومولیبدن» به میزان ۲۲۴/۵ درصد، «مس کاتد» به میزان ۳۵/۴ درصد، «شمش آلومینیوم» به میزان ۲۸/۲ درصد و «انواع لوله گالوانیزه» به میزان ۱۲/۶ درصد بیشترین سهم را در افزایش شاخص بهای گروه «فلزات معمولی و مصنوعات آنها» داشت. در این گروه، شاخص بهای «تیرآهن» معادل ۱/۱ درصد کاهش یافت. شاخص بهای گروه

(۱۳۸۳=۱۰۰)

جدول ۲۰-۶- روند رشد قیمت و بازدهی بعضی از انواع دارایی‌ها

(درصد)

نسبت شارپ(۲)	انحراف معیار	میانگین نرخ بازدهی(۱)	سال			
			۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۷	
-۰/۳	۲۷/۰	۹/۶	۰/۲	-۷/۸	۴۲/۴	شاخص قیمت زمین(کل مناطق شهری)
۰/۴	۵۰/۱	۳۷/۸	۸۵/۸	۵۸/۸	-۱۱/۳	شاخص قیمت و بازده نقدی سهام
-۰/۱	۱۱/۶	۱۵/۵	۶/۰	۱۲/۸	۲۸/۶	شاخص اجاره بهای مسکن غیرشخصی
-۷/۴	۱/۷	۴/۲	۶/۲	۳/۲	۳/۳	قیمت اسمی دلار(بازار غیررسمی)
-۶/۰	۲/۵	۲/۰	-۰/۷	۲/۵	۴/۲	قیمت اسمی یورو(بازار غیررسمی)
۰/۳	۱۷/۷	۲۲/۴	۴۱/۸	۶/۵	۲۱/۵	قیمت سکه تمام بهار آزادی(طرح قدیم)
۰/۷	۹/۵	۲۳/۴	۳۴/۶	۱۷/۶	۱۸/۸	قیمت سکه تمام بهار آزادی(طرح جدید)
۰/۰	۱/۰	۱۶/۸	۱۶-۱۷	۱۶/۰	۱۸/۰	سود علی‌الحساب اوراق مشارکت
-۴/۷	۰/۵	۱۴/۵	۱۴/۰	۱۴/۵	۱۵/۰	بالاترین نرخ سود علی‌الحساب سپرده‌های یک‌ساله بانک‌های تجاری دولتی
-۰/۹	۱/۸	۱۵/۳	۱۴/۰	۱۴/۵	۱۷/۳	بالاترین نرخ سود علی‌الحساب سپرده‌های یک‌ساله بانک‌های غیردولتی
-۳/۳	۴/۱	۳/۳	۰/۹	۱/۱	۸/۱	شاخص بهای اتومبیل سواری(سمند)
-۲/۳	۶/۳	۲/۵	۰/۳	-۲/۲	۹/۷	شاخص بهای اتومبیل سواری(پراید)
θ	۸/۰	۱۶/۰	۱۲/۴	۱۰/۸	۲۵/۴	شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی

۱- میانگین بازدهی دارایی‌ها (بجز اوراق مشارکت و سپرده‌های سرمایه‌گذاری) به روش میانگین هندسی محاسبه شده است.
۲- نسبت شارپ عبارت است از نسبت تفاضل بازدهی دارایی مورد نظر و دارایی بدون ریسک (اوراق مشارکت دولت) به انحراف معیار دارایی مورد نظر.

۲۰-۳- روند قیمت و بازده دارایی‌ها

غیردولتی بیشتر از نرخ تورم و بازدهی سایر دارایی‌ها کمتر از نرخ تورم بوده است. در سال ۱۳۸۹، شاخص قیمت و بازده نقدی سهام با رشد ۸۵/۸ درصدی و شاخص قیمت سکه بهار آزادی (طرح قدیم) با رشد ۴۱/۸ درصدی بالاترین افزایش را داشتند. در دوره سه ساله ۸۹-۱۳۸۷ نیز شاخص قیمت و

مقایسه نرخ بازدهی انواع دارایی‌ها با نرخ تورم در سال ۱۳۸۹ نشان می‌دهد که رشد شاخص قیمت و بازده نقدی سهام، شاخص قیمت سکه بهار آزادی (طرح قدیم)، شاخص قیمت سکه بهار آزادی (طرح جدید)، نرخ سود علی‌الحساب اوراق مشارکت و سپرده‌های سرمایه‌گذاری در بانک‌های دولتی و

بازده نقدی سهام دارای بالاترین بازدهی به میزان ۳۷/۸ درصد بوده است.

۲۰-۴- سرعت گردش پول

طی سال‌های ۱۳۸۷ تا ۱۳۸۹، سرعت گردش پول در اقتصاد ایران در دامنه ۵/۷ تا ۶/۴ و سرعت گردش نقدینگی در دامنه ۱/۵ تا ۱/۸ در نوسان بود. بنا به تعریف، سرعت گردش اسکناس و مسکوک با تورم رابطه مستقیم دارد. همچنین، تغییر ترکیب حجم پول و نقدینگی به دلیل بهبود خدمات شبکه بانکی و گسترش استفاده از ابزارهای پرداخت غیرنقدی و الکترونیک، موجب تغییر سرعت گردش پول و نقدینگی می‌شود. در سال ۱۳۸۹، رشد نقدینگی معادل ۲۵/۲ درصد بود که رشد آن نسبت به

سال قبل افزایش داشت. در این سال سرعت گردش اسکناس و مسکوک افزایش و سرعت گردش پول کاهش یافت و سرعت گردش نقدینگی ثابت ماند. در اسفند ماه ۱۳۸۹، شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی ۱۹/۹ درصد نسبت به اسفند سال قبل رشد داشت که نسبت به رقم مشابه سال گذشته با افزایش مواجه بود.

(درصد) جدول ۲۰-۷- شاخص‌های مختلف سرعت گردش پول

سال			
۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۷	
۱۹/۱	۱۸/۵	۲۱/۴	سرعت گردش اسکناس و مسکوک
۵/۷	۵/۹	۶/۴	سرعت گردش پول
۱/۵	۱/۵	۱/۸	سرعت گردش نقدینگی
تغییرات شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی (۱۰۰=۱۳۸۳)			
۱۹/۹	۱۰/۴	۱۷/۸	(اسفند نسبت به اسفند سال قبل)